

Leányvári Újság

Leinwarer Zeitung

AZ ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

I/8. szám
2007. június

„Mi hát a tied”

„Mi hát a tiéd, mi az, amit nem vehetnek el tőled az istenek? Csak a munka. Az a munka, mely nem vár jutalmat, sem babért, sem utókort. Csak éppen megtörténik veled, ha nem térsz ki előle, s nem törődsz sorsával sem. Csak a fáradtság a tiéd, a verejték az áldozat. Minden más illanóbb, mint a hajnali köd, törékenyebb, mint a lepke szárnya.”

(Márai Sándor: Fűves könyv – részlet)

Erdély Jenő igazgató úr helytörténeti kutatásai már diákként is nagy hatást gyakoroltak rám. Szenvedélyesen, fáradtságot nem ismerve kutatta községünk keletkezését, őseink betelepülését.

Alapossága, pontossága nemcsak az iskolai ténykedését, hanem gyűjtőmunkáját is meghatározta, hiszen jelleméből áradt.

Kisdiákként boldogan jelentkeztem az akkori honismereti szakkörbe és társaimmal akkoriban részt vettünk a falu feltérképezésében, tárgyi emlékeink megmentésében.

Hinni sem mertem, hogy némettanárként és iskolavezetőként egyszer majd folytathatom az általa elkezdett és megteremtett értékmentést. Az iskolai német órák helytörténeti anyaga tartalmazza a Jenő bácsi által feltárt és dokumentált adatokat, melyek a tanulók kedvenceivé váltak.

Vetélkedők, versenyek, színes anekdoták, idős emberek élményszerű elbeszélései, a helyi dialektus, templomtörténet, temetőtörténet, a Somlyó hegy, a Várdomb, az egykori apácakolostor, a Kálvária hegy, a Tájház berendezései, fotói szinte megfoghatóvá, élővé teszik a múltat, s ilyenkor úgy érzi magát tanár és diák együttesen, mintha egy időutazás részese lenne.

A „Leányvár múltja” összeállítás Jenő bácsi tollából származik 1975 áprilisából.

Engedjék meg, ha képletesen is de meghívjam Önöket, így az újság hasábjain keresztül egy élvezetes utazásra, melynek során remélhetően sok érdekes adatot ismerhetnek meg.

Tisztelettel köszönöm Jenő bácsi feleségének és leányának, hogy hozzájárultak a gyűjtemény közléséhez.

Nagyné Engler Zsuzsa

Leányvár múltja

Összeállította: Erdély Jenő 1975 áprilisában

Leányvár a XVII. században, a török hódoltság utáni évtizedekben telepített új községek egyike. A nagy forgalmú Bécsi út mentén fekszik, Budapest és Esztergom között; Budapesttől nyugatra 32 km-re, Esztergomtól délre 15 km-re, Dorogtól, a járási székhelytől 5 km-re, a Pilis és a Gerecse hegységek találkozásánál. Aki a 213 m tengerszint feletti Kálvária hegyre felmegy, - melynek tövében terül el 3 km hosszban a falu - fáradságáért nagyszerű látványban részesül: szinte lába előtt láthatja a Kisalföld utolsó keleti nyúlványát, láthatja a 15 km-re lévő csehszlovákiai Sturovó (Párkány) papírgyárának kéményét, láthatja az esztergomi bazilikát, láthatja innen az Esztergomtól egészen Budáig húzódó, előttünk elvonuló sok történelmi eseményről hallgató, gyönyörű mély színben kéklő Pilis hegység és erdőség délnyugati oldalát 30-40 km hosszúságban, mögöttünk pedig a „végtelenségbe” húzódnak a Gerecse szelíd, békés hangulatot árasztó mezőgazdasági lankái.

Csak természetes lehet, hogy ilyen központi földrajzi és stratégiai fekvése mellett, községünk területén, vagy annak környékén már ősidők óta éltek emberek, akik rendre áldozataul estek a mindenkor viharos történelmi események hullámainak.

Egy község történetét földrajzi fekvése és a környékén lezajlott történelmi események határozzák meg, melyektől tartósan egy település sem határolhatja el magát. A „múlt” itt nem Leányvár község múltjával kezdődik. A múzeumokban látható leletek évezredekre visszanyúló emlékekkel tanúskodnak arról, hogy ez a terület is jelentősen részt vett az emberiség őstörténetének, az ősember civilizált emberré váló fejlődésének változatos színjátékában.

Röviden vázolom a különböző korok emberi kultúrájában e terület nyomait az őskortól napjainkig.

A csiszolatlan kőkor (Kr. e. 18000-10000) emberének nyomait több helyen is megtaláljuk járásunk területén, így például a tőlünk légvonalban csak 3-4 km-re lévő Klastrompusztai Leány-és Legénybarlangban, a Pilisben.

A csiszolt kőkor (Kr. e. 8000) emberének nyomait is sok helyen találták meg régészek környékünkön. Például ilyen (neolitik) települést közvetlen szomszédságunkban, Csolnokon és Dorogon.

A rézkorban (Kr. e. 2500-2000) a Kárpátok által övezett földrajzi egységnek már ez időben is középpontja volt Esztergom és vidéke.

A bronzkorban (Kr. e. 2000-900) járásunk úgy szólván valamennyi jelenleg is létező helysége már létezett. Erről a különösen gazdag bronzkori emlékek tanúskodnak.

Én is örök egy agyagból – nem korongozási technikával – készült ivópoharat, melyet községünk határában a Kolostorhegy (Klosterberg) környékén találtak az 1930-as években.

Azért hangsúlyoztam, hogy „nem korongozási technikával” készült, mert ezt az eljárást még csak a vaskorszakban (Kr. e. 1000-ig), ekkor is csak a késői vaskorban ismerik, nálunk a germán eredetű kelták révén, akik Kr. e. 380 körül telepedtek le a Dunántúlra, magukkal hozva egy fejlettebb vasműveltséget. Fejlett ipari szaktudásukra vall, hogy kereskedelmükben már saját veretű pénzt használtak, és tudnunk kell, hogy az általuk készített szerszámot ma is hasonló formában készítik: így az ollót, sarlót, fejszét stb.

A keltákat erőszakkal uralmuk alá hajtották a rómaiak (Kr. u. 400-ig), akik uralták e területet is, és erős védelmi vonalrendszert képeztek itt ki erődítményeikkel, hogy a Gerecse-Pilis-Duna háromszög felé vezető hegyszorosokat biztosítsák. Feltehetően en-

Mi hát a tied...

nek az erődítményrendszer egyik őrállomásainak alapjaira – kút és őrhely szobáira – bukkanhattunk a jelenlegi futballpályán 1949 nyarán, amikor a játéktér délnyugati részén talajjegyvetési munkálatokat végeztünk.

A római társadalmi rendszer gyengülésével a barbárok (gótok, kunok) sorozatos betöréseik során ölve, rabolva, fosztogatva, gyűjtogatva járták be egész Pannóniát (409-427). Az a magas kultúra, melyet a rómaiak négy-száz esztendő uralmuk alatt meghonosítottak a barbárok kezén, rövid idő alatt megsemmisült.

A hunok rövid itt tartózkodását – 427-től Attila haláláig, 453-ig – a gyűjtogatás és a pusztítás jellemzi.

Attila birodalmának széthullása után Pannóniában különböző germán törzsek (7) veték át a hatalmat, mintegy száz esztendőre.

Őket a keletről érkező avarok (565-800) igázták le, kiknek uralmát a 804. évi hadjáratában Nagy Károly frankjai, germán törzsek egy csoportja törte meg. A frankok legkeletibb végvára Esztergom volt, így uralmuk járásunk területén létezett. Erre az időre esik az északról jelentős számban beáramló szlávok letelepedése a Kárpát-medencében, akik megkeresztelkedtek – püspökük is volt Esztergomban – és bajor hűbéresek voltak.

Így a honfoglaló magyarok (897) járásunk területén kétféle népet találtak: germánokat és szlávokat.

Feltétlenül meg kell említenem, hogy Esztergom és környéke – Leányvár is ide tartozik – nagy szerepet játszott az Árpád-házi királyok alatt, és hazánk fővárosa volt 1241-ig, a tatárjárásig...

Leányvár község középkori története számunkra még ismeretlen. Még bizonyításra vár az a monda, hogy a Báthoriak vára állt a Kolostorhegyen (199 m), amelyben egy Báthori lány lakott és innen ered a község neve Leányvár. (Csak nincs valami összefüggésben a szadista Báthory Erzsébettel?! Új Ma-

gyar Lexikon 255.old. - És miért lett éppen Szent Erzsébet a falu védőszentje?!) Konceptiók perek. Egy másik feltételezés szerint a Kolostorhegy tetején egy apácakolostor állott volna, mely a török időkben pusztult el, s az apácáktól származna Leányvár község neve.

A feltevések mellett tényként a következőket tudom felsorolni:

Kellett, hogy létezzen a Kolostorhegyen egy vár vagy kolostor, mert egy 4961/2. sz. 1930-as kiadású és 1922-es helyszíni megújítással a Magyar Királyi Állami Térképészet által kiadott „Dorog” feliratú térképen a 199 m-es Kolostorhegyen az „R” betű mellett még a rom térképjele is fel van tüntetve.

Az is tény, hogy a Kolostorhegy környékén, főleg attól északra, a papi földekként ismert, a Csolnok felé vezető dülő út menti szántóföldeken valamikor település volt, mert még a '30-as '40-es években is szántás közben rengeteg követ forgatott ki az ekevas.

Tény az is, hogy a község területe hajdan az óbudai klarissza apácarend tulajdona volt Csolnokkal együtt. Ezt igazolja V. István király 1270-ben kiállított adománylevele, melyben megerősíti a IV. Béla által Csolnok földre – ide tartozott a mai Leányvár is – tett adományt. Egy 1297. június 22-én kelt oklevélben az apácák keresetét nyújtanak be a Dorog környékén elterülő birtokhatáraik megállapítása végett. A káptalan (Dorog) és az apácakolostor (Leányvár) több ízben a nádor elé viszi az egymás birtokjogain esett sérelmet (1488). „Szakácsok”.

Bél Mátyás történetíró 1730-as kiadású művében a következőket írja: „Leányvár a budai apácák birtoka, akiktől nevét is kapta, azelőtt ugyanis Ulmodvárnak nevezték.”

A másfél százados török hódoltság idején Ulmodvár, az apácák kolostora és környéke a hadiutak mentén fekvő sok más településhez hasonlóan elnéptelenedik, pusztasággá változik, romba dől. Az itt élőket vagy el-

Mi hát a tied...

hurcolták, vagy elmenekültek, és az addig – szinte folytonos birtokperek közepette – nyilván gondosan művelt szántók, rétek és szőlők pusztasággá válnak, vadonná lesznek.

Az 1570-es török adóösszeírás nem is tesz említést az apácáknak erről a birtokáról.

A törökök végleges kiűzése után az országút mentén fekvő helységek továbbra is sokat szenvednek az átvonuló katonaságtól. (Rákóczi szabadságharc 1703-11) A közállapotok továbbra is olyanok voltak, hogy a falvak újjáépülése egyáltalán nem vagy csak lassan haladt. A határokat egyhangú pusztaság jellemzi, gaz és cserje mindenfelé, mint ha emberi kéz soha nem érintette volna. Akkoriban (1670) – Esztergom városán kívül – a megyében alig találtak több mint 2000 embert. A török hódoltság alól visszafoglalt területet hivatalos bizottságok járták be, és Leányvár neve mellé is ez a meghatározás kerül: egészen elhagyott („ganz oedt”).

Az 1701-ből fennmaradt első egyház látogatási jegyzőkönyv Dorog megvizsgálásakor megemlíti, hogy fiókegyháza: Csolnok, leányegyházai: Csév, Kesztölc, Leányvár. Lehet, hogy volt már néhány hívő, akik miatt számba veszi az egyház a települést? A válaszhoz még további kutatások szükségesek. Ha igen, ezek csak önkéntes bevándorlók: szökött katonák, föld nélküli zsellérek, vándorlegények lehettek, akiket a mostoha körülmények továbbállásra kényszeríthettek, mert az 1720. évi országos adóösszeírás Leányvárt még nem említi. Bár ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy itt földnélküli jobbágyok, zsellérek éljenek már...

Ugyanis az óbudai klarissza apácák rendje a török uralom idején Pozsonyba költözött, és a visszafoglalás után egy ideig ők kezelik Csolnok és Leányvár földjeit, volt birtokukat, majd ezeket a nagyhatalmú gróf Grassalkovich Antal vette bérbe tőlük, aki egyébként a magyarországi német települést is intézte, később, 1748-ban királyi kamarai elnök lett, és hatalmas vagyona tett szert.

Néhány bírósági ügy (1716, 1720, 1722) tanúvallomásai bizonyítják, hogy „a Leány Vári Határban” e tájban olykor mozgalmas események zajlottak le a dorogi káptalannak már német ajkú emberei és a Csolnok – Leányvári uraság emberei között, amikor például perirat szerint a dorogiak 15 ökrüket a leányvári „tilalmas réteken” legeltették, és ezért az uraság emberei a marhákat elhajtották. Mire a dorogiak éjszaka felfegyverkezve kiszabadították azokat, sőt a marhákat őrző jobbágyot alaposan összeverték.

Ugyancsak Bél Mátyás már említett művében olvashatjuk, hogy „...Leányvár, Barinyaiak pusztája.” Csolnokról írja, hogy „mostani földesurak Barinyai László, Draskovics – a királyi tábla igazgatója – veje, a királyi kincstár ügyvédje.

Nyilván a legeltetés egymagában nem tudta kielégíteni a földesúr vagyonszerző ambícióját. A rétek és legelők hasznosításán túl a többi területre, a vadonná lett szántóföldekre is szükség volt a vagyonszerzési éhség csillapítására. A földesuraknak tehát érdekükben állott, hogy a községeket benépesítsék, jobbágyokat telepítsenek oda, akiknek megművelésre odaadják a földeket, és ennek fejében pénzbeli és természetbeni szolgáltatásokkal tartoznak az uraságnak.

Tehát megkezdődik az önkéntes bevándorlás mellett a céltudatos telepítés is. Ez valószínűleg a XVII. sz. első felében több hullámban zajlott le, mert az első telepesek közül sokan a szokatlan éghajlat, a szegényes felszereltséggel nehezen termővé tehető, elvadult földek és különböző járványok miatt elpusztultak, vagy jobb vidékre menekültek.

Folytatása következik...

Képviselő-testületi ülés 2007. május 29.

Megjelentek a képviselőtestület megválasztott tagjai:

Adamik Sándor, Csobán Zoltán, Gölczné Nagy Éva,
Juhos Tamás, Kovács István, Hanzelik Gábor,
Misikné Lóczy Irén képviselők
Dr. Holicska Judit jegyző
Papp Pál alpolgármester
Tóth János polgármester
Igazoltan távol: Frank György képviselő

- A polgármester beszámolt az elmúlt ülés óta végzett munkáról.
  - A temető régi felső részén befejeződött az új parcellasorok géppel történő kialakítása.
  - A terület gereblyézése és füvesítése folyik. A régi értékes, műemlék értékű sírkövek lent, a temető kerítése előtt kerülnek felállításra. A temetőkapuk a kerítés folytatásaként elkészültek, elhelyezésük hamarosan megtörténik; ezzel teljesen zárttá válik a temető. A ravatalozó felújítására két látványterv érkezett. A költségbecslések kézhezvétele után a Településkörnyezeti és Környezetvédelmi Bizottság mond először véleményt.
  - Az útjavítás az EGUT kivitelezésében megtörtént. Leányvár belterületén (Petőfi utca, Kálvária utca és Erzsébet utca), valamint a vaskapu-pusztai ipartelep bejáratí szakaszán kátyúzás történt.
  - Két országos napilapban (Népszabadság, Magyar Nemzet) és egy vízügyi szaklapban megjelent a szennyvíztisztító fejlesztési tervének pályázati felhívása.
  - A kapcsolattartó Tóth János polgármester. A felhívásra több cég is jelentkezett, velük a kapcsolatfelvétel és a tárgyalás lezajlott. Az ajánlatokat a három érintett település képviselőtestületének 3-3 fős csoportja bírálja el.
- Május 12-én átadásra került a dorogi Tanuszoda, ahová a leányvári gyermekeket is várják.
- Május 12-én sikeresen megrendezésre került a Babicsek család szervezésében a Lovas-nap.
- Május 13-án, a Megemlékezés Napján Leányvárt Rásó László nemzetőr ezredes, Papp Pál alpolgármester és Tóth János polgármester képviselte.
- Minden tekintetben sikeres rendezvényt tartott a Lena. Az Egészségnap és Gyermeknap minden programja sok embert vonzott, ahol mindenki jól érezte magát. Minden elismerés a Lenéé.
- A 15. Esztergomi Pünkösdi Kiállítás és Kézműves Vásáron a Dorogi Kistérség is bemutatkozott, ezzel Leányvár is lehetőséget kapott. A kiállításon népviseletbe öltöztetett babák, relikviák, Tímár Zsuzsa kerámiái, Papp Pál kovácsoltvas remekei és Tárczy Gabriella festményei mutatták be Leányvár életének sokszínűségét.
- Május 12-én a Pénzügyi és Gazdasági Bizottság ülésezett, ahol a költségvetés és az adózási helyzet került napirendre.
- Május 7-én az Oktatási és Kulturális Bizottság ülésezett, ahol az Egészség- és Gyermeknap szervezési feladatait tekintette át.
- A Magyar Vöröskereszt leányvári szervezete beszámolt a 2006-os tevékenységéről. Több véradást szervezett, közreműködött a tüdőszűrések lebonyolításában. Legsikeresebb 2006-os rendezvénye az Idősek Napja volt, melyet színvonalal-

Önkormányzati hírek

- san szervezett és bonyolított le.
- A Kegyeleti Léthé Bt. ravatalozói szerződését a képviselőtestület a díjtételek megismerése után, azok áttanulmányozását követően kíván dönteni a következő képviselő-testületi ülésen.
  - Leányvár község Önkormányzatának 2006-2010-es programját a képviselőtestület nem fogadta el, azt a Pénzügyi és Gazdasági Biztosság elé tárta.
  - A leányvári óvoda törvényben meghatározott létszámférőhelye 64 fő. A tényleges igény 82 fő. A létszámot egy bizottság tekintette át, és tett javaslatot a csoportonkénti létszámkeret 20 %-os növelésére, amit a képviselőtestület elfogadott. Ezzel a döntéssel 72 gyermek óvodai felvétele válik elérhetővé. Az óvoda-bővítés pályázati kiírása a III. negyedévben várható, addig a bővítési terv aktualizálása zajlik a rendezési terven belül.
  - A képviselőtestület döntött a belterületi Kálvária-domb 10-es főút felé történő kikötése ügyében. Az említett útszakaszt a képviselőtestület erőszakoltnak, és nem megvalósíthatónak ítélte.
  - A képviselőtestület egy magánkezdeményezés alapján módosítani kívánja a szabadsághegyi dülő korlátozott hasznosítású mezőgazdasági területeinek beépíthetőségét. A jelzett területen ifjúsági tábort szeretnének létesíteni. A magánkezdeményező és az önkormányzat közötti szerződést a képviselőtestület elfogadta.
  - Továbbiakban a képviselőtestület ingatlanügyeket tekintett át. Ezekkel a kálváriadombi
  - ingatlankialakításról szóló döntés után kíván foglalkozni. A sportöltöző hasznosítására javaslat érkezett. A képviselőtestület a kérelem véleményezését a Településkörnyezeti és Környezetvédelmi Bizottság elé utalta.

*Tóth János
polgármester*

Kirándulás

Leányvár Község Önkormányzata, Leányvár Község Német Kisebbségi Önkormányzata és a Leányvári Német Nemzetiségi Dalkör „Zarándokutat” szervez Leányvárról Árpád-házi Szent Erzsébet nyomában Sárospatakra, ahol templomunk védőszentje 800 évvel ezelőtt született.

Időpont: 2007. július 7. (szombat)

Indulás: 5.30-kor Leányvárról.

Útvonal: Leányvár – Gyöngyös – Mezőkövesd – Zemléni-hegység – Sárospatak (pihenők beiktatásával).

Részvételi díj: 5000 Ft,- / fő.

Sárospatakon a Vár, a Szent Erzsébet templom és a kollégiumi könyvtár megtekintése.

Hazaérkezés: az esti órákban.

Jelentkezni lehet:

Pócsföldi Gáborné Éva kultúrház igazgató:
tel.: 30/ 217-6685

Lóczy Ibi fodrász:

tel.: 33/487-209

Domavári Istvánné fodrász:

tel.: 33/487-057

Egészségügyünkről mindenkinek

Az előző számban olvastam Mezős Balázs eszmefuttatását a grillcsirkéről. Ezért - bár már erről többször írtam -, ma ismét a szervezetünket terhelő környezeti ártalmakról és ezek hatásáról írok. Különösen fontos ez most, amikor községünkben is érezhetően emelkedik a rosszindulatú daganatos betegek száma, és ezzel párhuzamosan a halálozás is.

A hagyományos természetes alapú mezőgazdálkodást kb. 30-40 évvel ezelőtt felváltotta az élelmiszer tömegtermelés, részben kényszerből, hiszen földünk lakosságának az élelmezése csak így oldható meg.

A káros mellékhatások már a kezdeteknél jelentkeztek, az egyik korai rovarirtó olyan stabil vegyület volt - a híres DDT -, hogy a mai napig a vegyület eredeti formájában, még a harmadik, negyedik generációban is kimutatják.

Az évek során a növény-zöldség és gyümölcs termesztésében szinte végtelen változottsággal használtak és használnak rovarirtókat, gombaölőket, gyomirtókat, műtrágyát. Ma már a génmanipulált növények ellen küzdünk, kétes sikerrel. Az állattenyésztésben általános az antibiotikumok és hormonok használata. Az ismert, Bábolna fénykorából származó Tetra-csirketenyésztő rendszer, a nevét is egy antibiotikumról, a Tetránról kapta.

Szennyezzük a levegőnket kipufogó gázokkal, szemétegetőkkel, nagyipari üzemek füstjével.

A vízszennyezés leghíresebb esete a Rajna vízének teljes élettelené válása volt az ipari Ruhr-vidéken. Ma ott már teljes a szennyvíztisztítás, mégsem állt helyre a természetes állapot. Ugyanis a szinte tökéletesen megtisztított vízben az asszonyok százazrei által szedett fogamzásgátló hormonok megmaradtak, nem is lehet ezeket kivonni, így a halak szaporodása is leállt azokon a helyeken, ahol a tisztított vizet a folyóba engedték. Áttételesen ugyanez az oka a férfiak egyre emelkedő nemzőképtelen-

ségének is. Az kis számú és nem eléggé mozgékony spermium ugyanis egyre gyakrabban oka a meddő házasságoknak.

Az élelmiszeripar a feldolgozás során is sok és részben veszélyes vegyületet használ fel ízjavítónak, konzerválónak, élelmiszer színezékeknek. Pótszerek készülnek, műízekkel tömegesen, melyek reklámja kívánatosá teszi a mű ételt. Bármely kóla 1 nap alatt feloldja a tejfogat. (Ezt a kísérletet bárki otthon elvégezheti, megdöbbenő eredményt kap.) Végtelen azoknak a vegyi anyagoknak a száma, ami naponta szervezetünket terheli, anélkül, hogy tudnánk róla.

Az emberi szervezet az évezredek során a természetes mezőgazdasághoz alkalmazkodott. Ismert történelmünkben a XX. század közepéig ez volt a termelési mód. A tömeges méretű változás alig 30-40 éves.

Mindezek miatt testünkben folyamatosan felhalmozódnak olyan káros vegyi anyagok, melyeket a saját belső méregtelenítő szerveink, a májunk és a vesék már nem képesek lebontani, kiválasztani. A lassan felhalmozódó „mérgek” eleinte a zsírszövetben, majd az ízületekben, porcban, csontban halmozódnak fel, és különböző betegségeket okoznak.

Eleinte csak semmivel sem magyarázható általános rossz érzést, gyengeséget, a fertőzések elleni ellenállóképesség romlását, később viszonylag fiatal korban kezdődő mozgásszervi panaszokat. Később emésztési panaszok, érszív és keringési betegségek, sőt rák alakulhat ki.

Az élelmiszeripar ilyen formája nem fog változni, hiszen élelmezni kell már kb. 6 milliárd embert.

Az egészségével törődő ember azt teheti, hogy a szervezetét időnként tehermentesíti, időt enged a regenerálódásra, és valamilyen anatómiai és élettani ismereteken alapuló, méregtelenítésen vesz részt.

Egészség - Betegség

A nagy igény ezen a területen is kitermelte a mű- és álmegoldások kavalkádját. Női újságok, az Internet, könyvek százai ígérnek a biztos módszert, kezdve a kristály és fényterápiától a homeopátiáig. Diéták születnek csak répából vagy céklából. Csak azt nem tudni, hogy ezeket kik, hol és milyen vegyszerekkel termelték.

A valódi megoldás szigorúan élettani tényeken alapulva lehet sikeres. Bizony keserves dolog, de egy ideig koplalni kell. (Léböjtkúra). Továbbá ki kell használni az összes lehetséges testfelszín, amely méregtelenítéshez használható. A 1,5 m² –es bőrfelszín, a teniszpálya méretű tüdőfelszín és a kb. 10 futballpályányi bél belső felszínét a gyors és hatékony „méregtelenítés”-hez.

Az idősebbek számára, akiknek a mája, veséi már sérültek, egy ilyen eljárás hozhat ugyan jelentős javulást, de teljes méregtelenítésre már kisebb az esélyük.

A gyermekek fejlődő szervezete nem terhelhető tartós koplalással, és az egyéb kiegészítő eljárásokkal.

A legjobb a fiatal felnőtt korban elkezdett első kúra, melyet rendszeres időközönként tanácsos megismételni. Így védhetjük meg szervezetünket – köztük a legfontosabb méregtelenítő szerveinket- a korai elhasználódástól

Az eljárás mindenkinek ajánlott, aki törődik az egészségével.

Különösen fontos azonban azoknak, akiknek a családjában, közvetlen hozzátartozóik között több rákos megbetegedés fordult elő. Ugyanis ők az öröklés folytán rákos betegség kialakulására többszörösen veszélyeztetettek. Számukra egy kúra a rákbetegség megelőzését is jelentheti, a rákkeltő anyagok eltávolítása miatt.

Dr. Hargitai Zoltán

Sokszor igen hasznos körlevelek...

Az alábbi levelet kaptam meg jómagam is, igazán komolyan csak akkor vettem, amikor ugyanezt a háziorvosom is elküldte. Kérésére jelentetjük meg, hiszen egyáltalán nem tévhitről vagy vaklármáról van szó.

Domavári Zsanett

„Egy abszurd halálesetet írnak le egy orvosi tájékoztató szakfolyóiratban (a Caducée c. közegészségügyi közlönyben). Az áldozat egy vasárnap hajókirándulásra indult a barátjaival, és betett néhány dobozos üdítőt a hajó hűtőszekrényébe. Másnap, hétfőn kórházba kellett vinni és szerdán meghalt. A boncolás szerint a halál oka heveny leptospirosis volt.

A fertőzést akkor kapta, amikor a hajón pohár nélkül, közvetlenül a dobozból itta meg az üdítőt. A konzervdobozokon patkányvizelet szennyezést és *Leptospira* kórokozót találtak a vizsgálat során. Az áldozat ivás előtt valószínűleg nem tisztította meg a do-

boz felső részét, és így jutottak a szervezetebe a megszáradt patkányvizeletben jelenlévő halálos kórokozók.

A dobozos üdítőket és egyéb konzerveket gyakran olyan raktárakban tárolják, ahol elszaporodtak a rágcsálók, és általában mindenfajta tisztítás nélkül érkeznek az élelmiszerboltok polcaira.

Ha italt vagy ételt veszel konzervdobozban, mosd meg gondosan mosószeres vízzel, mielőtt a hűtőszekrénybe tennéd! Az INMETRO (Spanyolország) vizsgálatai szerint az üdítő dobozok fedele szennyezettebb, mint a nyilvános WC-k ülőkéi. Olyan mennyiségű baktériumot és csírákat mutattak ki, ami mindenképpen indokolja, hogy vizes-mosószeres tisztítás nélkül ne tároljuk, érintsük ezeket a dobozokat!

Dr. Hargitai Zoltán

Baumit Annavölgy Kupa

A leányvári judósok az annavölgyi sportcsarnokban rendezték az ifjúsági, serdülő és diák kupaversenyt. A megnyitón Bánhidi József Annavölgy polgármestere köszöntötte a versenyzőket a gyermeknap alkalmából, a rendezők fagyival kedveskedtek. Az első három csapat kupát kapott. Leányvári eredmények: 36 db aranyérem, 16 db ezüstérem, 8 db bronzérem.

Csapat összesítés:

1. hely Leányvár 386 pont
2. hely Táborfalva 92 pont
3. hely Judo SZK 40 pont
4. hely Tatabányi JC 37 pont
5. hely Tabak 31 pont
6. hely Kecskéd 17 pont

Leányvári Győzelem Svájcban

Hatalmas sikert értek el a leányvári ifjú judósok a Baarban rendezett 8. Winner Wander Kupán. Ötvenhárom csapatot megelőzve első helyen végeztek. A versenyen 53 csapat és hat ország versenyzői küzdöttek az érmekért. Jól versenyeztek a két korcsoportban is induló és érmet szerző versenyzők: Rábai Boglárka, Nemes Klaudia: arany, ezüst: Ipacs Tamás arany és bronz Szabó Frigyes kétszeres ezüst.

Csapatverseny: **1. hely LEÁNYVÁR, 2. hely UTE Budapest, 3. hely Judo Club Wetzikon SUI.**

Aranyérmesek: Nemes Klaudia, Nagy Annamária, Schusztér Ádám, Rábai László, Rábai Boglárka, Ipacs Tamás.

Ezüstérmesek: Szabó Frigyes 2 db, Laky Richárd, Frank Arnold, Zoka Hella, Rábai Boglárka, Makovics Roxána, Szabó Zsombor, Klányi Erik, Zsiros Zoárd, Révész Csilla, Zupkó Nóémi, Csoma Attila, Nemes Klaudia.

Bronzérmesek: Zsiros Nóémi, Kerstner Róbert, Szabó Katinka, Szikora Kristóf, Szabó Hugó, Ipacs Tamás, Pásztor Gergő.

Ötödik hely: Takács Réka, Dobosi Szabina, Krisztián Izabella, Weszelovszky Emese, Willinger Ivett, Weszelovszky Nikolett, Takács Nikolett, Faragó Norbert, Rábai Attila, Varga Tibor, Kreisz Ádám.

Csapatvezető: Tóth János, Leányvár polgármestere.

Felkészítők és szervezők: Pfluger Antalné, Deák Attila, Jezsik Gyula, Kreisz Zoltán, Nagy József, Dr. Pásztor Tibor csapat-orvos és Pfluger Antal.

*Pfluger Antal
SE elnök*

Cselgáncs

Svájc, Baar 2007. június 1 - 4.

Június 1-én éjjel 2 óraker mintegy 70 személlyel elindult az autóbusz, hogy a Leányvári Judo SE ifjú sportolói immár 7. alkalommal megmérkőzzenek a svájci városka vándorkupájáért.

Az előző nyertesek a kupán bevéselt felsorolása elég „monoton”, hiszen csak egy név található rajta, Leányváré. Az új kupát Jezsik Gyula készítette, mivel a régít végérvényesen megkaptuk.

Indulás előtt Pfluger Antal, a Judo SE elnöke elmondta nekem, hogy most nagyon nehéz verseny várható, mindenki a „királyt” szeretné letaszítani a trónjáról, és Leányvár helyére pályázik. Már egy tisztes helyezési is elfogadható lenne.

Az utazás mintegy 15 órája rendben zajlott; többszöri pihenővel, Ausztrián át Németország, majd ismét visszafordulva Ausztriába Lichtenstein, végül a svájci Baar következett. Megcsodálhattuk a Salzburg környéki Salzkammergut vidékét, az Alpok magas, hófödte hegygerinceit. A német és svájci legelőket, melyeken ha nem is „lila”, inkább szürke tehének legeltek.

Az elszállásolás egy professzionális módon épített és berendezett, több száz fő befogadó képességű óvóhelyen történt, a sportsarnok közvetlen szomszédságában. Az esti vacsoránál láttam, hogy milyen önállóak a mi gyermekeink. Mindenki, a legkisebbtől a legnagyobbig önállóan készített vacsorát az otthonról hozott alapanyagokból. A vacsora után a pedáns rend és fegyelem ismét helyreállt.

A szombat a kirándulások napja volt. Autóbuszsal a közeli Luzern városát látogattuk meg. Az időjárás nem akart kegyeibe fogadni, hiszen a szitáló eső végigkísérte a látogatást. Ennek ellenére megcsodálhattuk a szép épületeket, a folyón épített és festményekkel ékített fahidat, a vásárlásra csábító bolhapiacot, és a svájci csokoládék csábításának sem tudott senki ellenállni. Élveztük Luzern békés, ugyanakkor mozgalmas életét. Délután személyautókkal elmentünk a közel 100 km-re található híres óragyártó Schaffhausen városába. Mi azonban nem csak az órákra, hanem Európa legnagyobb vízesésére is kíváncsiak voltunk. A vízesés egyedülálló látványt nyújtott a maga 150 m-es szélességével, és 23 m-es magasságával. Az aznapi vacsora után Tóni bácsi mindenkit ágyba parancsolt, hiszen másnap reggel kezdődött az, amiért mentünk.

Kiderült, hogy Pfluger Antal jóslata helyénvaló volt, hiszen 53 csapat nevezett. Magyarországról rajtunk kívül az UTE és Lábatlan csapata indult. Hat küzdőtéren monstre zajlottak a páros küzdelmek. Pfluger Antal és Deák Attila rekedtre kiabálva, egymást váltva segítették jó tanácsokkal a mieinket. A versenyek előrehaladtával izgatottan kérdegettük egymást, hogy mi az állás. Azt azért jólesően konstatáltuk, hogy a menet közbeni érmek osztásánál majdnem mindig hallottuk Leányvár nevét. Szerencsére sok esetben ez az aranyérmet jelentette, sőt volt olyan is, hogy a dobogón csak leányvári sportolók álltak.

Délután öt óraker jött el az igazság pillanata, az eredményhirdetés. Leányvár csapata imponáló módon, 118 ponttal nyerte meg a versenyt. A második helyezett az UTE csapata lett 64 ponttal. A dobogóra felállva gyermekeink fáradtan, de büszkén feszítették maguk elé a leányvári és a magyar zászlót.

A verseny szervezője, a magyar származású Gombár „Gombi” László kicsit bánatosan kérte, hogy legalább hadd fogja meg az új kupát néhány percre. Nevetve mondta „hoztátok, és már rögtön viszitek is”. Ígéretet kapott rá, hogy egy kicsinyített másolatot majd kapni fog ő is.

A „körlet” esti rendbetétele után senkit sem kellett álomba ringatni. A hajnali kelés után nem sokkal el is indultunk hazafelé. Az út rövidebbnek tűnt, hiszen mindenki vágyott a nagyszerű élmények után a hazaérkezésre.

Leányvár ismét „csatát nyert”; a gyerekek nagyszerűen helyt álltak. Minden elismerés megilleti őket. Külön köszönetemet szeretném kifejezni Pfluger Antalnak és feleségének, Marikának. A sikerekhez nagyban hozzájárult, hogy a vezetőedző Deák Attila mellett Kreisz Zoltán és Jezsik Gyula is a helyszínen segített. Külön elismerés illeti dr. Pásztor Tibort, aki nemcsak csapatorvosként, hanem emberségével is kitűnt.

Tóni bácsi elégedett volt a csapattal, de már hazafelé mindenkivel közölte, hogy mikor lesz a következő edzés.

Végülis az élet megy tovább.

*Tóth János
polgármester*

Egy kis életbölcesség ballagóknak

Egy idő után megtanulod a finom különbség-tételt a kézfogás és az önfeladás között.

És megtanulod, hogy a vonzalom nem azonos a szerelemmel és a társaság a biztonság-gal.

És kezded megérteni, hogy a csók nem pe-csét és a bók nem esküszó.

És hozzászoksz, hogy emelt fővel és nyitott szem-mel fogadd a vereséget, a felnőtt méltóság-gával, nem pedig a gyermek kétségbeesésével.

És belejössz, hogy minden tervedet a mára alapozd, mert a holnap talaja túl ingatag ehhez.

Egy idő után kitapasztalod, hogy még a nap-sug-ár is éget, ha túl sokaig ér.

Műveld hát saját kertecskédet, magad éke-sítsd fel a lelked: ne mástól várd, hogy virágot hozzon Neked.

És tanul meg, hogy valóban sokat kibírsz... Hogy valóban erős vagy. És valóban értékes..."

Veronica A. Shoffstall

Mikkamakka Integratív Játéktár

"A szabad, kreatív játék segíti a gyermeket em-berré válni, és a felnőttet embernek marad-ni."

Jó hírem van a szülők és a gyerekek számára egyaránt!

Esztergomban május 25-én hivatalosan megnyílt a Mikkamakka Integratív Játéktár!

A Mikkamakka több mint egy játszóház!

A Mikkamakka játéktár kifogástalan minőségű játékokkal, speciálisan kialakított játéktérrel vár minden játszani vágyót. A kínálatban szerepel többek között: Duplo kuckó, kreatív műhely, építősarok, Babaszoba konyhával, mozgásos játékok, társasjátékok, bábjátékozó, társasjátékozó és még sok minden más.

Fontos az is, hogy nem gyermekmegőrzésről van szó, itt együtt játszhat a család, élmény teli órákat töltve együtt. Úgy gondolom, otthon sokkal nehezebb megteremteni azt a légkört, hogy csak és kizárólag a gyerekekkel való foglalkozásnak és játéknak éljen. Hisz játék közben csak kimossa és kitepergeti a ruhát és a levest is csak-csak megkevergeti. Miért ne szánna csak egy-két teljes órát gyermekére?! Itt nem csak, kifogástalan minőségű játék és nyugodt tér áll az Ön és gyermeke rendelkezésére, de kérdésével bármikor fordulhat képzett szakemberhez.

Játéktárak az országban több helyen találhatóak, Nagykanizsán, Székesfehérvárott, Cse-

pelen, Gyömrőn és természetesen Budapesten (Sárkányvár)

Hozzánk eddig a budapesti volt a legközelebb. Az útiköltségen kívül, bizony nem kis összeget kell fizetni a néhány órás játékért.

Most azonban itt van a „szomszédban” és az árak is elérhetőek!

Cím: Esztergom, Aranyhegyi út 5. (a volt idős klub ill. a volt bölcsőde helyén)

Nyitva tartás: A családok rendelkezésére áll a játéktár: hétfőn-szerdán-pénteken: 9-12 h-ig és 16-19 h-ig. Óvodás és iskolás csoportokat előzetes bejelentkezéssel várnak kedden és csütörtökön.

Elérhetőség: Balogh Ibolya, tel.. 06/ 33 501-740

Árak: Június 15-ig INGYENESEN látogatható a játéktár! Június 15-től augusztus 31-ig az ár még mindig csak jelképes összegű lesz: 1 gyermek esetén 300 Ft/h, 2 gyermek esetén 200 Ft/h, 3 vagy több gyermek esetén 150 Ft/h. Szeptember 1-től várhatóan duplájára emelkednek a fent felsorolt összegek.

Akit bővebben is érdekel a Mikkamakka integratív játék mint módszer, bővebb információt és hasznos anyagokat talál a www.mikkamakka.hu weboldalon.

Madar Veronika

Országos Gyermek Táncfesztivál

Az előző fesztiválokon megszokott, péntek-szombati lebonyolítási rendszeren az idén a szervezők kénytelenek voltak változtatni a költségek csökkentése érdekében. Az így egynaposná vált rendezvényen szép perceket élhettünk át, bár a hazajutásunkat nem mondhattuk zökkenőmentesnek, de erről majd később.

9 óra előtt érkezünk meg Solymárra; az egyik szervező tájékoztatása szerint az öltözködési lehetőségünk a sportcsarnokban lett volna. Kicsit furcsállottuk a dolgot, de elfogadtuk. Ki is derült, hogy az iskolába kell mennünk átöltözni - mint eddig minden alkalommal-, ez viszont ekkor már egy kis nehézséget okozott, mert a buszunk tovább haladt, az egész napi várakozást nem is állt szándékunkban kifizetni. Gyorsan kinyitottak nekünk három öltözőhelyiséget, látva a szorult helyzetet.

A három oldaláról teljesen nyitott hatalmas színpadot a gyerekek már táncos cipőikkel pörögték körbe, zenekarunk muzsikáját már kimerősítve hallhattuk. A próbán túllépve elkezdődött a lányok hajának fonása, eközben figyelemmel kísérhettük a színpadbejáró csoportokat. Különösen a „déliel” megmozdulására voltunk kíváncsiak, hiszen őket nem láthattuk a szigetújfalui előválogatón. Jöttek is a csoportok és a csípős megjegyzés; ha azon a környéken így néznek ki a gyerekek, akkor ott mekkorák a felnőttek? Hát igen, el kellett kezdeni a szülők irányába a magyarázkodást, akiknek fele még az általános iskola padjait koptatja és a másik fele gimnazista. Pontosan az arányok miatt a kisebbek mellett döntötünk. Nem akartunk „túlkoros” csoportot indítani, hiszen nevében is benne van: gyermek táncsoportok országos fesztiválja, és nem pedig ifjúsági találkozó. De hát többen is megtették, mondogatták innen-onnan, sőt- mint később kiderült- egy ilyen enyhén szólva is túlkoros csapat is jogot nyert az LDU

(Magyarországi Németek Országos Önkormányzata) országos gáláján történő bemutatkozásra.

Azt sem akartuk, hogy az általános iskolás korú gyerekekből összegyűrünk egy „elitcsapatot” és csak az eredményességet szem előtt tartva állunk ki. Azt szerettük volna, hogy a jelenlegi gyermektáncsoportunk tagjai is éljék át egy országos minősítő izgalmát, légkörét. Ők is, mint harmadik leányvári gyermekgenerációhoz tartozók bejutottak az országos gálára, amely az előző két csapatnak is sikerült. Még szebb és jobb lett volna, ha több kis legényünk lenne a lányaink mellé. A „legényfogó” program kialakításához kérjük és várjuk a kedves szülők és hozzátartozók ötleteit, javaslatait!

A délelőtti „versenyprogram bemutató” (már a nevével is gondom van, hiszen a versenyt és nem a fesztivál jelleget domborítja ki) második fellépőjeként a gyerekeink, ha lehet még egy lapáttal rátettek az előválogatón látottakhoz. Szépen szólt a Leányvár Sramli kísérete és a kis táncosok hozták a tőlük elvárható maximumot.

Programunk végeztével a színpad mögötti örömkönnyek felszáradása és egy gyors átöltözés után egy rövid séta közbeiktatásával megebédeltünk, majd visszamentünk a csarnokba, ahol továbbra is zajlott a VI. Országos Fesztivál programja 12 táncsoporttal: Ágfalva, Harta, Károlyfalva, Leányvár, Mohács (2 csoport), Pécs, Solymár, Temesvár, Vaskút, Véménd és Veszprém. Sok szép koreográfiát láthattunk, voltak nagyon szép momentumok, de sajnos akadt nem odaillő viselet is!

A délutáni gálán is ugyanaz a sorrend lett volna, mint korábban, ám ezt a messziről jött csoportok megtorpedózták. Nem egyeztek bele abba sem, hogy maga a díjátadás is a végén legyen, így egy furcsa helyzet állt elő. A közönség egy jó része nem is látott még semmit, de már ki is osztották a fesztivál díjat Mohács egyik csoportjának, a két LDU gála

Nemzetiség

szereplési lehetőség díját Mohács II-nek és Vaskútnak. Ezután minden csoport, az előzetes kérésnek megfelelően táncolt egy rövid verziót (bár volt, aki fütyült ezen megegyezésre és sokat táncolt). Nem volt szép a csapatoktól a szerepeltünk, gyorsan szaladjunk haza hozzáállás! A végére maradt házigazdákat már csak mi leányváriak néztük meg.

Hosszú és sok tétlen szünettel tarkított, de tanulságos nap után térhettünk haza...

UI.: Hazafelé buszozva jött a már említett zökkenő, csörgött a telefon, hogy két táncos

fiú lemaradt a buszról menjünk vissza értük. Döbönt csend, majd gyors hívás a még helyszínen levő zenészünknek, aki szerencsésen hazahozta a fiúkat. Ne haragudjatok ránk Marci és Máté, a kedves szülőktől ezúton is elnézést kérünk!

Ezentúl szigorúan listákat fogunk vezetni a buszra felszálló gyermekekről!

Gáspár Tibor

Pünkösöd

Mind a négy tánc csoportunk és a Leányvár Sramli is fellépési lehetőséget kapott a pünkösdi hétvégén. Ez valójában két eseményt jelentett. Az egyik május 26-án, szombaton a Megyei Nemzetiségi Gyermekfesztivál, amelynek az idén Vértessomló adott otthont, a másik 27-én, vasárnap a huszadik alkalommal megrendezett Pünkösöd Alsógallán volt.

Az idei gyermekfesztiválra a mini és a gyerekcsoport volt hivatalos. Sajnos a két 50 fős buszra beadott „pályázatunkból” csak az egyiket támogatták, ezért egy nagybusszal és egy 20 személyessel voltunk kénytelenek (költségcsökkentési okból) nekivágni. A korai felvonulást ismételten nem tudtuk elvállalni a hajfonások időzítése miatt. Somlón a tőlük megszokott vendégszeretettel fogadtak bennünket.

A nagy meleg a sportcsarnokot egy kemencévé alakította át. Nem volt egyszerű feladat sem a táncosainknak sem zenekarunknak a fullasztó hőségben műsort adni. A szaharai körülmények között üdítő volt már csoportjaink látványa is, a táncok pedig érezhetően szépen sikerültek. „Hogyan lehet évek óta fenntartani ezt a magas színvonalat, áruld el a receptet!” -hangzott a dicsérő kérdés. Csakis nagy odafigyeléssel, fegyelemmel és mindig megújulással.

Kedves táncosok, zenészek, táncoktatók az elismerés nektek szólt, gratulálók hozzá!

A nemzetiségi fesztiválon sokféle csoportot láthattunk, de a színvonalon lenne még mit csiszolni. Néhány „iskolai kényszercsoportot” és az utcai stílusban előadott produkciókat látva még keserűbb, hogy a megyeiek Leányvár egyik csapatát támogatták csak... Érdekes színfoltként megismerkedhettünk egy ruszin tánc csoporttal, akik Mucsonyból érkeztek. Ez a település Miskolcon túl található, ők odavissza kb. 560 kilométert utaztak. Az a gondolat motoszkál a fejemben, hogy a legcifrább az lenne, ha ezt az útjukat a Komárom-Esztergom Megyei Alapítvány támogatta volna.

A vasárnapi alsógallai (Tatabánya) felvonuláson ifjúsági és felnőtt táncosainknak a muzsikusaink mögött haladva már nem volt olyan melege, mint a kicsiknek. Félórás műsorunk osztatlan sikert aratott a sátorban. A közönség örömmel fogadott bennünket és mi is hasonló érzésekkel táncoltunk. A színpadot nem sikerült lebontanunk, bár erősen igyekeztünk. A kb. 1x3 m-es, néhol alátámasztási hiányt szenvedő borítótáblák szinte mindegyike önálló életet élt. A folyamatosan hullámzó „talaj” ellenére simán ment minden. Kisebbségi csoda, hogy komolyabb botladozás nélkül tudtunk pörögni-forogni.

Gáspár Tibor

Munka világa

Diákmunka

Az iskolának vége, kezdődik a nyári szünidő az iskolákban. Már tanév közben is előfordul, hogy sok diák dolgozik az iskola mellett, de ilyenkor aztán többszörösére nő a fiatal munkavállalók száma. Nagyon fontosnak tartottam, hogy írjak nektek, fiatal munkavállalóknak, hogy több információtok legyen. Sajnos még mindig előfordul, hogy sok a munkaszerződés nélkül dolgozó diák, akikkel az is megtörténhet, hogy munkájukért kevesebbet vagy éppen semmit nem látnak.

Kedves dolgozni akaró Diákl!

Ki lehet és ki számít fiatal munkavállalónak?

Munkavállalóként munkaviszonyba főszabály szerint akkor léphetsz, ha a 16. életéved betöltötted. Abban az esetben azonban, ha már elmúltál 15 éves, és általános iskolában, vagy szakiskolában, illetve középiskolában nappali tagozaton tanulsz, az iskolai szünetek alatt (nyári szünet, téli szünet) szintén létesíthetsz munkaviszonyt. További lényeges feltétel, hogy a 16 éves korod alatti, szünidő alatti munkavégzésedhez a munkáltatónak be kell szereznie a szüleid hozzájárulását is.

Fontos tudnod, hogy fiatal munkavállalónak minősülsz a munkajogi szabályok alkalmazása szempontjából addig, amíg a 18. életévedet be nem töltötted.

Lásd: A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (továbbiakban: Mt.) 72. §-a.

Elsődleges teendő: Az alábbiakban felsorolom milyen iratokkal, igazolványokkal, igazolásokkal kell felkészülnöd arra, hogy munkát vállalj:

- Szerezd be az iskolától az ún. iskolalátogatási igazolást, amely azt bizonyítja, hogy az elmúlt tanévben nappali tagozatos diák voltál.
- személyi igazolvány
- a TAJ-szám (társadalombiztosítási azonosító jel)
- az adószám (pontosabban adóazonosító jel. Az az adóazonosító jelet az APEH-től kell kérni - az APEH sok településen működtet ügyfélszolgálati irodát)
- néhány esetben egy bankszámlaszám is, mert a munkáltató csak bankátutalással tud fizetni (pl. az állami költségvetésből gazdálkodó szervezetek, vagy néhány iskolaszövetkezet is így fizeti a munkabért, stb.) -bankszámla minden banknál nyitható

A munkavállalás formái: Munkát vállalhatsz az alkalmi munkavállalói könyvvel, létesíthetsz határozott idejű és egy adott munka elvégzésére is munkaviszonyt, beléphetsz egy iskolaszövetkezet-

be (népszerű nevén: diákszövetkezetbe). Ha a munkáltató nem alkalmi munkára venne fel, akkor munkaszerződést kell kötnöd, melyről az alábbiakat kell tudnod:

- A munkaviszony a munkaszerződés megkötésével jön létre. A munkaszerződést írásba kell foglalni, melyről a munkáltató köteles gondoskodni. Ha a munkáltató nem foglalná írásba a munkaszerződésedet, akkor a szerződés érvénytelenségére csak a munkavállaló - azaz Te - hivatkozhat, de csak a munkába lépést követő 30 napon belül.
- A munkaviszony kezdete a munkába lépés napja, amelyet a felek a munkaszerződésben határoznak meg. Erre vonatkozó megállapodás hiányában pedig a munkába lépés napja a munkaszerződés megkötését követő nap. Abban az esetben fordulhat elő, hogy már dolgozol, de még nem írtál alá munkaszerződést, ha a munkaszerződés szóban jött létre közted és a munkáltató között, és még nem foglalta írásba a munkáltató.

A munkaszerződés tartalma: A munkaszerződésben meg kell jelölni továbbá a Te neved és lakcímed, a munkáltató pontos megnevezését, címét, valamint egyéb munkaviszony szempontjából lényeges adatokat (pl. adószámot, hogy később ellenőrizni tudd, hogy a munkáltatód bejelentette, hogy munkaviszonyban alkalmaz).

- Meg kell jelölni, hogy ki a "munkáltatói jogok gyakorlója", kitől kapod az utasításokat, azaz ki a főnök.
- A munkaszerződésben meg kell határozni a személyi alapbéred, a munkaköröd, illetve a munkavégzés helyét.
- A munkaszerződésben nem kötelező azokat a juttatásokat feltüntetni, amelyek a munka díjazásába beleszámítanak (pl. étkezési hozzájárulás, utazási költség-hozzájárulás, munkaruha juttatás), viszont utalni kell rá, hogy esetleg kollektív szerződésben, vagy munkáltató utasításban hol található ezek a szabályok.

A munkaszerződés megkötésével egyidejűleg tájékoztatást kell kapnod szóban, majd a munkaszerződés megkötésétől számított harminc napon belül írásban.

- a munkába lépés napjáról
- munkaköri feladataidról, illetve a munkakör betöltéséhez
- szükséges végzettségről
- az irányadó munkarendről
- a munkabér egyéb elemeiről
- a bérfizetés napjáról

Munka világa

- a rendes szabadság mértékének számítási módjáról és kiadásáról
- a munkáltatóra és a munkavállalóra irányadó felmondási
- idő megállapításának szabályairól
- arról, hogy a munkáltató kollektív szerződés hatálya alá tartozik-e.

A fiatal munkavállaló jogai: A lényeg, hogy ha a munkáltatód utasításai szerint végzed azt a munkát, akkor bizony munkaviszonyban állsz, és megillett mindaz a védelem, amelyet a többi munkavállaló megkap! Sőt, fontos tudnod, hogy mivel fiatal munkavállalónak számítasz, a Munka Törvénykönyve 129/A.§-a szerint különleges védelmi szabályok óvnak! Többek közt:

- munkaidő számodra: legfeljebb napi 8 óra (egy perccel sem több, beleértve az előkészítő és befejező munkákat is! Heti 40 óránál többet nem dolgozhatsz!
- ha fiatal munkavállalóként a napi munkaidőd meghaladja a 4 és fél órát legalább 30 perc (azaz fél óra, és nem 20 perc, mint a többi munkavállaló esetében!) munkaközi szünet jár neked.
- két munkavégzés között, azaz az egyik napi munkavégzés és a másik napi munkakezdés között legalább 12 órának el kell telnie (ennyit pihenésre van szükséged két munkavégzési időtartam között), ezt az időt nem rövidíthető le!
- nem oszthatnak be éjszakai munkára, rendkívüli munkavégzésre, illetve készenléti vagy ügyeleti jellegű munkára sem.
- Ha több munkáltató számára végzel egyszerre munkát, a részükre történő munkavégzés idejét össze kell számítani. Tehát, ha például több helyen is dolgozol egyszerre munkaviszonyban, vagy valahol munkaviszonyban foglalkoztatnak, máshol pedig megbízási jogviszonyban, vagy vállalkozási jogviszonyban, akkor ezeket a munkaidőket össze kell számítani.
- A fentiek megtalálhatóak a Mt. 129/A §-ban

A munkaszerződés megkötésével tehát létrejön a munkaviszony, amely alatt a munkáltatód köteles betartani a fiatal munkavállalókra vonatkozó Munka Törvénykönyve szerinti szabályokat, és emellett a különböző munkavédelmi szabályokat is. Mind ezekről tájékoztatást kell kapnod. Fontos azt is tudnod, hogy nem végezhet olyan munkát, amely egészségedet veszélyezteti, vagy rád bármilyen módon káros.

Mivel kevesebb élettapasztalatod van, mint általában a többi munkavállalónak, ezért azt tanácsolom, kérd szüleidet, hogy olvassák át a munkaszerződést és esetleg személyesen beszéljenek a munkáltatóval. Ez nem azt jelenti, hogy nem vesz-

nek "felölttszamba", de egy felnőtt hamarabb észreveszi, ha a munkaszerződés hiányos, esetleg megtévesztő!

Néhány szó a diákszövetkezetekről: Néhány általános feltételt és szabályt mondok róluk, ugyanis ezekben iskolaszövetkezeteként eltérés lehet.

Tagok: csak 17 éves kor feletti, nappali tagozatos jogviszonnyal rendelkező diákokat (középiskolás, egyetemista, főiskolás) foglalkoztatnak. Minden esetben szigorúan elkérik az iskolalátogatási igazolást is.

Tagdíj: a munkavállaló diáknak a munkavégzés előtt szövetkezeti részjegyet kell fizetnie, melynek értéke általában 1000,- Ft. Van, ahol ez a legutolsó fizetés felvétele után visszaigényelhető, de van olyan iskolaszövetkezet is ahol ezután már nincs mód az újbóli belépésre!

A munka: bármelyik munkára lehet jelentkezni, amit a szövetkezet felkínál. Ha azonnal nem találsz magadnak megfelelő munkát, majdnem mindegyik iskolaszövetkezetnél ma már bejelentkezhetsz a szövetkezet adatbázisába vagy levelezőlistájára.

Ma már elég széles a paletta a munkák szempontjából többek között: adatrögzítés, irodai, adminisztratív munkák, telefonos ügyfélszolgálat, csomagolás, címkézés, borítékolás, könnyű fizikai munkák, hostess, szórólaposztás, plakátozás, programkezelés, szoftvertesztelés, rendszergazdai munkák szerepelnek a felkínált munkalehetőségek között.

Munkaszerződés: a munkaszerződés a diák és az iskolaszövetkezet között jön létre.

Fontos hogy mindig alá kell íratnod a jelenléti ívet a munkahelyeden, mert csak ennek alapján tud a szövetkezet Neked bért fizetni. Tanácsos, hogy Te magadnak is jegyezd a munkaidőd. Így ki tudod kalkulálni mennyit bért kell kapnod.

Végül néhány weboldal a diákmunkával kapcsolatban.

Lehet böngészni otthon és a művelődési házban is!

www.melodiak.hu, www.diakmunka.lap.hu, www.diaakmunka.hu, www.allaslehetosegek.hu, www.eudiakok.hu, www.diak.lap.hu, www.rebusz.hu

Jó böngészést! Jó munkát kívánok nektek!

Madar Veronika

Tanácsok pályakezdőknek szakmai önéletrajzuk megírásához

Kedves pályakezdő fiatalok!

Munkám során gyakran tapasztalom, hogy a pályakezdők lebecsülik az önéletrajzírás fontosságát. Úgy gondolják, hogy felesleges írniuk szakmai önéletrajzot, mivel ők úgyse tudnak még elég munka-tapasztalatról beszámolni. Ez részben így is van. De nem egészen. A munkáltató szempontjából ugyanis az is nagyon fontos, hogy az illető milyen tevékenységet végzett, akár iskolai szünetekben, a szakmai gyakorlatról nem is beszélve. Mindezek mellett a szakmai tapasztalatok felsorolása helyett egy pályakezdő önéletrajzába a megszerzett tudás frissességét, a nyitottságot az új dolgokra, a számítógépes ismereteket, a nyelvtudást, a fiatalsággal járó terhelhetőséget, dinamizmust, a függetlenséget kell hangsúlyozni. Az alábbiakban néhány tipp és ötlet hogy, mire figyeljenek oda a pályakezdők szakmai önéletrajzuk írásakor!

Formai megjelenés: Napjainkban jól megszerkesztett, számítógépen (másfeles vagy kettes sortávolsággal, tizenkettes betűmérettel) írt szakmai önéletrajzokat várnak a pályázóktól. Kézzel csak akkor írj önéletrajzot, ha kifejezetten erre kérnek az állás-hirdetésben. A színes vagy dombornyomott papír és cirkalmas betűk elvonják a figyelmet a tartalomtól. Nagyon fontos a helyesírás, ezért érdemes többször elolvasni mielőtt elküldenéd. Az önéletrajz írásánál a szóhasználat is mérvadó, nem mindegy milyen kifejezések, jelzők kerülnek a bemutatkozásunkba. A szakemberek ennek során a pozitív, előremutató szavakat javasolják.

A jelzők használata során célszerű a következő szinonimákat beépíteni: céltudatos, hatékony, energikus, kezdeményező, céltudatos, agilis, rámenős, rendszeres, jó felfogóképességű, megnyerő, határozott, tárgyilagos, gyakorlatias, alkotó, kreatív, megbízható végrehajtó, elővigyázatos, megértő, lel-kiismeretes, független, logikus, aktív, ambiciózus, elemző, gondos, eredményorientált, makulátlan előélet, tapasztalt, problémamegoldó, kezdeményező, csapatjátékos.

A cselekvő szavak közül az alábbiak ajánlot-

tak: támogat, menedzsel, motivál, szervez, létrehoz, kijavít, felelős, felülvizsgál, számbavesz, csökkent, megerősít, beütemez, intéz, elemez, koordinál, megfigyel, programoz, javasol, ellát, élénkít, alkalmaz, kigondol, teljesít, kontrollál, befolyásol, kivitelez, kezdeményez, megbíz, fejleszt, racionalizál, igazgat, létrehoz, megold, elmozdít, tökéletesít, bevezet, vezet, alapít, értékel, kibővíti, előad, részt vesz, teljesít, alátámaszt, kiképez, elér, ajánl, felügyel, sikeres stratégiát kidolgoz.

Kerülendő szavak: A szavak - mint az eddigiekből is látszik -, pozitív képet tükrözhetnek, és kifejezhetik előnyös tulajdonságainkról való meggyőződésünket. Vannak azonban kudarcra, csalódottságra, esetleg cinizmusra utaló kifejezések, ezeket célszerű elkerülni. Ezért önéletrajzi szótárunkból töröljük a "nincs", "nem", "hiányzik", "kevés", "alacsony", stb. szavakat. Kerüljük a passzív szerkezeteket, az igéket cseréljük ki növekedést, mozgást, irányítást jelentőkre.

A klisék és szóvirágok nem emelik az önéletrajz színvonalát, mint ahogy a körülményeskedő, felesleges szavakat ("én", "ő", "mi") tartalmazó anyag sem pozitív irányba befolyásolja a munkáltató döntését. Ezt a kelepécét ki tudjuk kerülni, ha a mondatokat igével kezdjük. Törekedjünk arra is, hogy mondataink első szava ne mindig "A", "Az" legyen, néha célszerű a megszokott mondatrendet is megváltoztatni azért, hogy valamilyen előnyös tulajdonságunkat kiemeljük.

Nagyon fontos az is, hogy olyan eseményt vagy körülményt nem érdemes leírni, ami magyarázatot kíván. Hisz az önéletrajz célja, hogy első látásra megnyerje a munkáltatót, és általános rövid, de hiteles képet mutasson rólad. (Egy abszurd példa: „Budapestre is fel tudok járni dolgozni, mert ha átszállok a” ...stb. mert, az senkit nem érdekel!), tehát fogalmazzunk egyszerűen és velősen.

Jó munkát az önéletrajz megírásához!

Madar Veronika

Kedves Olvasók!

Gyakran találkozunk napjainkban azzal a kifejezéssel hogy „biogazdálkodás” és „bio-élelmiszer”. Fél évvel ezelőtt bekeveredtem egy élelmiszerüzletbe, és egy beszélgetés egyik alanya lettem. Az egyik vevő és az eladó egy élelmiszer (biokenyér Pizskéről) megnevezését és annak az egészségre kifejtett hatását taglalták. Igen ezek a termékek szinte nem tartalmaznak mesterséges anyagokat (pl. műtrágya és növényvédő szer maradványokat).

A biogazdálkodás mesterséges beavatkozásoktól mentes, szinte természetvédt területnek megfelelő ökológiai háttérrel rendelkező területen végzett mezőgazdasági, illetve kertészeti tevékenység. Nagyon fontos a gazdálkodáshoz kiválasztott terület talaja, természetes talajjellete, vízgazdálkodása, növény- és állatvilága. Mind a növények, mind az állatok hatnak egymásra pozitívan és negatívan. Ezeket a hatásokat kihasználva tudjuk növényeinket és állatainkat úgy nevelni, hogy a lehető legkevesebb szintetikus anyag és káros hatása érje őket. Előző írásomban utaltam arra, hogyan halmozódnak fel ezek a káros anyagok.

Szerencsére a növénynevelés és állattenyésztés is elmozdult abba az irányba, hogy régebbi honos és ellenállóbb fajtákat vesznek elő az újabb fajok kinemesítéséhez.

A vegyszerek mellett káros hatásnak számít a nagyfeszültségű vezeték és a telefonos társaságok antennája is. Mivel ezek a kisugárzások az élő szervezetekben olyan genetikai (kromoszomális) változásokat okozhatnak, amik az eredeti és természetes tulajdonságokat szüntetik meg.

Ezek az élelmiszerek drágábbak a hagyományos élelmiszereknél. A biogazdálkodást a saját környezetünkben is kipróbálhatjuk, úgy hogy a növényeinket szerves trágyával, humusszal, komposzttal tápláljuk. Az ilyen növényekkel etetjük az állatainkat, és akkor végeredményül mind az elfogyasztott zöldség, gyümölcs és hústermék egészségesebb lesz. A növénytermesztésben fontos a kártevők megjelenésének ismerete és a pontos célzott védekezés, termé-

zetes anyagokkal. Pl. fűrészdarazsakkal különböző atkák, és levéltetvek ellen, vagy réztartalmú szerrel az egyes gombabetegségek ellen.

Más az íze pl. egy műtrágyával feldobott Granny Smith zöld almának, mint a természetes körülmények között nevelt Éva nyári almának.

Az állattenyésztésben a természetes körülmények között fenntartott legelőt, és az azon való legeltetést és az állatok tartási helyének nagyságát emelném ki, az egészséges és biotakarmányok mellett. Teljesen más az íze pl. egy legelőn tartott mangalica malac zsírjának, mint egy zárt tartási rendszerben nevelt angol fehér hús malacnak.

Talán a növénytermesztés és állattenyésztés legfontosabb része a biogazdálkodásban a fajták kiválasztása.

A növények gyógyítása természetes eredetű kémiai anyagokkal, és a kártevők ellenségeinek felhasználásával történik. Az állatok betegségeit pedig a gyógynövények, és természetes ásványi anyagok felhasználásával enyhíthetjük. Nagyon fontos az állatok biológiai ciklusainak napi, havi és éves intervallumban való követése, mely során megtudjuk előzni, és ki tudjuk szűrni a betegség körülményeit, és lehetőségeit.

Szerintem érdemes ezen az „egészségesebb” úton elindulnunk, melynek során közelebb kerülünk a természethez, ahonnan az urbanizáció során eljutottunk a mai feszült és rohanó városias világunkhoz. Ezért tartom fontosnak, hogy az otthonunkat és környezetünket próbáljuk úgy alakítani lehetőségeinknek megfelelően, hogy minél természetesebb és egészségesebb legyen.

Kanyarodjunk vissza a Természethez egy kicsit, mert a jövőnk környezete és egészsége a mi kezünkben van. Ne hagyjuk elveszni a meglévő természeti kincseinket!

Kívánok minden természetbarátnak jó nyaralást és pihenést szép, természetes környezetben!

Mezős Balázs

Sorozatrajongók – új szubkultúra Magyarországon

A valóságshow-k kora úgy tűnik lejárt, a TV nézők régi-új kedvence a sorozat lett. Régi - emlékezzünk csak vissza a Dallasra, a Szomszédokra, vagy éppen a Família Kft-re - de megújult, a technika fejlődésének köszönhetően még élvezhetőbbé, az Internet segítségével pedig interaktívva is vált.

A sorozat, ami elindította a folyamatot, a 2004-ben kezdődő *Lost* volt, melyet itthon az AXN (már a harmadik évadnál tart!) és az RTL Klub (második évad) is sugároz. Azonban nincs új a nap alatt, ezt mi sem példázza jobban, mint az alaptörténet: egy repülőgép-szerencsétlenség túlélői egy (látszólag) lakatlan szigeten találják magukat, ahol a túlélés mellett különböző, sokszor misztikusnak tűnő nehézségekkel kerülnek szembe. Amolyan újkori *Robinson*-történet ez, de a megvalósítás valóban egyedül.

Az amerikai sorozatok forgatókönyvírói azonban nemcsak regényekből merítenek ötleteket (ilyen ugye még *Sir Arthur Conan Doyle Sherlock Holmes*a, vagy *Agatha Christie Hercule Poirot*-ja), nem ritka hogy egy-egy külföldi, már befutott sorozatot írnak át (remake), esetleg egy mozifilmből készül sorozat. Már Magyarországon is láthattunk mindkettőre példát, az előbbire az RTL Klubban futó *Ugly Betty*-Címlapsztori, a *Betty* a csúnya lány című szappanopera, egyébként *Golden*

Globe-díjas remakeje, mely itthon ugyan nem lett siker - talán az anyasorozatból adódó előítéletek miatt, sokan bele se néztek, – azonban az USA-ban jó fogadtatást kapott, ugyanis nagyszerűen figurázza ki a szappanoperák főbb jellegzetességeit. Hazai fronton az Egy rémrendes család Budapesten juthat eszünkbe. Ha mozifilmből készült sorozatra gondolunk, talán a *Hegylakó* ugorhat be elsőként, készült azonban sorozat a *Penge* című filmből is, de úgy tűnik alakul a *Mr és Mrs Smith*-ből (egyelőre még nem rendelte meg egyik csatorna sem), az egyik legújabb pedig az Amerikában jövő év elejétől induló *Terminátor*-adaptáció, a *Sarah Connor Chronicles*. Egy-egy jó alapötlet egyébként fordított utat is bejárhat, készült már mozifilm az *X-akták*ból, a *Baywatch*-ból és a *Knight Rider*ből is.

E rövid kis bevezetőből is kiderül, a sorozatok legtöbbször egy már befutott gondolat, történet, karakter, és/vagy színész népszerűségét próbálják meg újra meglovagolni, azonban ez nem mindig jön össze (a már említett *Penge* című film adaptációját is hamar elkaszálták – nem készült második évad). Ez szintén több tényezőn múlik, ilyen például a nem megfelelő megvalósítás, rossz vetítési időpont, de a legfőbb mérce még mindig a közönség.

Für Dávid

Péntek esti fények – foci, kicsit másképp

A 24 és főként a *Lost* (az előző cikkben már említett) megjelenése és magyarországi sikere óta a csatornák úgy tűnik leszoktak a dél-amerikai szappanoperák sugárzásáról, és inkább északnak vették az irányt. Ezt az állítást mi sem erősíti meg jobban, mint az, hogy a 2006/2007-es év amerikai sikerosorozatai közül szinte mindegyik látható már valamelyik magyar adón (*Heroes*, *Ugly Betty*, a *Helyszínélők* triáusza, *Veronica Mars*, hogy csak egy párat említsek).

Van azonban egy képzeletbeli határvonal, ami után szinte biztosnak tekinthető, hogy egy sorozat jó ideig, vagy talán soha nem lesz látható a magyar televíziókban. Ilyen például a kettős életet élő (nappal rendőr, éjjel sorozatgyilkos) *Dexter* története és a továbbiakban részletesebb bemutatásra kerülő *Friday Night Lights* is.

A sorozat alapja *H.G. Bissinger* 2000-ben megjelent *Friday Night Lights: A Town, a Team and a Dream* című könyve, valamint az ebből 2004-ben, *Billy Bob Thornton* főszereplésével elkészült „Péntek esti fények” című

Nyitott oldal

mozifilm, amely itthon csak DVD formátumban volt kapható. A történet egy texasi kisvárosról szól, pontosabban arról, mennyire is forog az emberek élete egyetlen sikerélmény, a középiskolai futballcsapat körül (természetesen amerikai futball). A sorozatban Thornton helyét Kyle Chandler vette át, a helyszín egy másik texasi város (Dillion), de az író, a producer és a rendező ugyanaz maradt, mint a mozifilm esetében. A pilot (bevezető rész) alapján egy majdhogynem lefordíthatatlan sorozattal állunk szemben, tele vidéki szlenggel, focus kifejezésekkel, kökemény déli akcentussal. Természetesen megkapjuk a szokásos karaktereket (szupertehetség irányító, piás tehetség, buta tehetség, kevés lehetőséget kapó jófiú, gazdag kislány stb.), és a konfliktusok is az eddigi tinifilmekből megismert módon bontakoznak ki, a fő szálon futó cselekmény, a bajnokság megnyerése pedig nem is lehet kérdéses, az első rész után kitalálhatjuk mi lesz a vége, valamit azonban nagyon eltaláltak a készítők, valami mégis más, mint a többi sportsorozat-

ban. A karakterek hihetetlenül meg vannak írva, szinte mindegyik helyébe bele tudjuk képzelni magunkat, a futball csak körítés (a focus jelenetek azonban nagyon profik), a színvonal pedig az első résztől kezdve folyamatosan emelkedik.

A másik dolog, ami megfogott, az a hangulat, a kameramozgások, vágások. A filmnek kicsit dokumentum ízt adnak a kameraállások, valamint a napok feltüntetése a képernyő alján.

A nézettség az USA-ban sem volt az igazi, a közönség az évad vége felé kezdte felfedezni, a kritikusok folyamatos dicsérete miatt azonban szinte száz százalék, hogy lesz 2. évad.

A Friday Night Lights összességében egy hangulatos, nagyon profin megírt, karaktervezérelt dráma, akinek lehetősége van rá, mindenképpen nézzen bele a Dillioni Párducok mindennapjaiba. Nemcsak sportrajongóknak!

Für Dávid

Egy születésnap apropóján

A Leányvári Újság ez év januári számában olvashattunk Lunczer Béla szíjgyártó mester életéről, munkásságáról.

Az idős mester május 10-én volt 85 éves.

A községünkben élő vállalkozók egy csoportjának szép kezdeményezése volt, hogy Béla bácsit ez alkalomból egy ajándékkossárral köszöntötték a Leányka kisvendéglőben. Tóth János polgármester úr a község nevében, Kovács István vállalkozó pedig az ifjabb mestergeneráció nevében gratulált. A pezsgős koccintás után nagy sikere volt Gölczné Nagy Éva finom epres tortájának. Az idős mester meghatódva olvasta a köszöntő sorokat:

„Köszönjük a kézműves mesterségnek, a szakmának, az iparos vállalkozásnak szen-

telt több évtizedes munkásságát! A leányvári vállalkozók részéről: Adamik Sándor, Balogh Béla, Csobán Zoltán, Frank György, Gölczné Nagy Éva, Klotz Ferenc, Kovács István, Molnár Jenő, Nagy János, Papp Pál, Pfluger Antal, ifj. Schmidt Ferenc, Szakmár Krisztina, Szakmár László és Tóth János polgármester úr.

A jelenlévők öröme a születésnap megemlékezésen közös volt. Az ünnepelt a tisztelgő figyelmességnek az ünneplők, pedig Béla bácsi jó egészségének örültek, és további békés szép öregséget kívántak neki.

A tudósítónak a végére már csak a szervezőknek mondott köszönet maradt, azzal a reménnyel, hogy egy folytatásra méltó kezdeményezés részese lehetett.

- máriján -

Egy elismerést érdemlő munkás élet krónikája Beszélgetés a 78 éves Nagy József kőbányász lőmesterrel

A köztisztviselőben köztünk élő Nagy József élete, munkássága, nagyrészt már a háború utáni időszak történetéhez tartozik, de abban rendhagyó, hogy községünk szinte minden újabb kori jelentősebb fejlesztésében, szépítésében szervezőként és a kétkezi munkájával is meghatározó személyiség volt.

Élete ahhoz is adalék, hogy az úri Magyarország mély szegénységéből, hogyan küzdötte fel magát, hogyan lett az uradalmi cselédek gyermekéből elismert ipari munkás, megbecsült vezető, példás családfő.

Józsi bácsi 1929. október 29-én a Békés megyei Bucsán született. Apja a dévaványai Nagy József, anyja a szeghalmi Kovács Rozália. József és öt testvére a római katolikus és református felekezettű Bucsán jártak iskolába. A Karcaghoz közeli Bucsa, mintegy háromszor nagyobb lélekszámú település, mint Leányvár.

Milyen is volt egy háború előtti magyar agrártelepülés a „paraszti talpazatú országban”? A harmincas években a mezőgazdaság birtokszerkezete mutatja legbeszédesebben a bajok okát. Az ország összes földterületének 30%-a, az 1000 kat. hold feletti 1232 nagybirtok, a mezőgazdasági üzemek 0,1 %-át jelentette. A szélsőséges birtokmegosztás másik pólusán az 5 kat. holdnál kisebb törpebirtokok száma 1.142.300 volt, az összes birtok 74,5 %-a, amely csupán a teljes földterület 11 %-án osztozott. A mezőgazdaság külterjes voltát látjuk a vetésterület megosztásában, a gépesítés fokában és a termelési hozamokban egyaránt. Ezidő tájt Békés megyében a föld 30 %-án takarmány gabonát termeltek, s az ország legnagyobb sertésstenyésztő megyéje volt. (250 ezer tonna/év) Egy traktorra a megyében 1000 hektár földterület jutott, és a gabona betakarítás még 1958-ban is csak 19 %-ban volt gépesítve. Ezek az állapotok indokolják a lakosság évi, mintegy 10 %-ának elvándorlását.

Hogyan tükröződnek Józsi bácsi családjának mindennapjaiban e szélsőségek? Visszatérő a nagyfokú szegénység gondolja, és a megerőltető gyerekkori munka. A hatezer holdas birtok báró Spinger úré volt, aki Angliában élt. A gazdasági

intéző a két segédtszettel vezette a gazdaságot. A nagy szarvú magyar szürkemarhákkal gyerekként Józsi bácsi napi 6-8 órát szántott a végeláthatatlan táblákon. „Egyszer az ekére ültem, olyan fáradt voltam, s mikor a hintón érkező intéző rám ripakodott, mit csinálsz te kölyök? Nagyságos úr pihentetem az ökröket.” – volt a válasz. Ha az én fáradságommal magyarázkodtam volna, másnap már elzavartak volna. – mondja. „Az apám komenciót kapott az uradalomtól.” Ez havi természetbeni juttatás volt, 10 kg liszt, 1 kg szalonna, 2 kg cukor...- sorolja. Akinek csak egy-két gyermeke volt, annál kevesebb éhes száj jutott a kiporciózott falatokra. Ennivaló csak reggelire, ebédre és vacsorára jutott. „Nem válogattunk, mint a mai gyerekek, mindig éhesek voltunk, és mindent megettünk, amit élénk raktak.” Ha a családtagok szántáskor, aratáskor, betakarításkor munkát végeztek az uradalomban, azt hetente nagyon kevés fizetésért tehették. Ebből vásárolták a sót, paprikát, petróleumot, ruhát. „Gyereknadrágunkon fölt fölt hátán volt, és csak egy volt belőle.” A gyerekek mákot, takarmányrépát egyeltek, kapáltak, az állatokat őrizték. Minden cseléd tarthatott egy tehenet, és két disznót. Egy hold kukoricát az uradalom biztosított. Háromszáz négyszögölön termelhettek saját részükre krumplit, hagymát, paradicsomot, zöldséget és egyéb konyhakerti kultúrát. Mi volt a szórakozás? „Munka után fáradtan elbeszélgettünk, néha előkerült egy-egy citera, cimbalom és táncoltunk a cselédházakban.” Megrendülten meséli apjától való búcsúját, amely tulajdonképpen a gyerekkor végét is jelentette. „Apám 1944-ben SAS behívót kapott („Siess! Azonnal! Sürgös!”) Maga elé ültetett, és azt kérde: „fiam, te vagy az egyedüli fiú, aki már dolgozhat, legyél mindig egyenes, becsületes ember, az igazságból, akkor se engedjél, amikor abból neked hátrányod lenne! Ezt betartottam mindig.”

„Apám a Don kanyarból már nem jött haza”-mondja megrendülten. (A második magyar hadsereg 45-50 ezer katonája elesett, ugyanennyi sebesült meg, s mint egy 28 ezer katonánk fogásba esett.)

Nyitott oldal

A búcsú rövid, tömör útravaló volt az apától. Mintha csak a „Puszták népe” a „Kiskunhalom” vagy a „Viharsarok” egy-egy hőse szólna hozzánk. Bajcsy-Zsilinszky a megye szülötte „Egyetlen út a magyar paraszt” című munkájában érvel. Veres Péter, pedig így ír: *„a parasztság az első és legfontosabb réteg a világon. Legfontosabb társadalmi rétege a nemzetnek is, mint életani közösségnek a fenntartása szempontjából. A legtöbb gyermeket a parasztság adja. A parasztság megvédelmezi a mezei munka becsületét, nemzetfenntartó erőként funkcionál.”*

1945 az ő családjuk életében is gyökeres változást hozott. A nagy belső migráció keretében (a háború alatti illetve az azt követő mobilitás több mint fél millió embert érintett) a munkát, és megélhetést nem biztosító megyékből - szervezett telepítés keretében - családok települtek a munkát biztosító dunántúli megyékbe. A Nagy család 1945-ben Dágra került Vitek Mártonék házába. Józsi bácsi már előzőleg ellátogatott a vidékre, és munkalehetőségekről tájékozódott.

Bányász lett. A XII-es aknán dolgozott. *„Nem féltem a bányától, kaptam szemet, rendszeres fizetést. Sokkal jobb lett az életünk.”* Imre öccse is bányász lett, s a lánytestvérek a kiscsévpusztai állami gazdaságban dolgoztak. Sokat dolgozott, volt hogy havi 32 (!) műszakja volt, mert dupla műszakot is lehetett vállalni. *„Kellott a pénz az újrainduló életünkhöz”.* Csak azért nem dolgozhatott „csapatban”, mert még nem volt 18 éves. Szorgalma alapján 18. évét betöltve „frontfejtésre” került, ahol több lett a munkája, és a fizetése. *„A munkám mellett megszerettem ezt a hegyes vidéket is”*- mondja. Fiatalok voltak, s társaival a környező települések búcsúira is jártak. Így került először Leányvárra is. *„Csak egy biciklink volt, és úgy mentünk messzebbre, hogy felváltva használtuk a biciklit.”* Az egyik kerekezett, a másik gyalogolt, aztán letette az út mellé a biciklit, és gyalogolt mire a másik használta a következő útszakaszra a biciklit. Ma azért biciklizünk szobakerékpáron, hogy le tudjunk fogyni egy pár kg-ot. Micsoda különbség!

A munka és szórakozás mellett sportra is jutott ideje. Heti négyszer járt a Dorogi Bányász Sportkörbe, ahol sikeres birkózó lett. 1948-tól 1961-ig volt aktív birkózó. Szombathelyen aratta első birkózó győzelmét, s a honvédségnél is az orosházi

sportszázadnál folytatta. Háromszor lett hadsereg bajnok. A Leányvárra költözés egyik indítéka volt, a Dorogra való könnyebb utazás, s így az edzésekre is könnyebben jutott. A katonaéveit a határőrségnél töltötte. „Aknakutató” volt a Jugoszláv - osztrák határszakaszon, ahol még akkor telepített taposóaknák is voltak a határsávbán. Ki hitte volna, hogy megéljük, hogy nem csak az aknák és a szöges drót, de még az útlevel is felesleges lesz. Mire vigyáz az ör, ha már határ sincs? Milyen idejét múlt kifejezés lett a határőrség?! Józsi bácsi is megkapta a „leszerelő kiskönyvét”. A család Leányvárra költözött. A dági házat visszaadták Vitek Mártonnak, mert így érezték tisztességesnek.

Egy kiscsévpusztai bálban találkozott először későbbi feleségével Kerecsényi Erzsébettel, aki frissen végzett technikusként (akkor agronomusnak nevezték) az állami gazdaságban dolgozott. A jóképű, sportos testalkatú fiatal legény és a pedáns, és csinos Erzsike alig egy év multával férj és feleség lettek. Erzsike egy tizenhat holdas dunántúli hat gyermekes középparaszti család szeretett lányaként még szülői ellenkezésre is vállalta a házasságot. Akkoriban a falu tagozódása még kemény szigorral nem engedett az érzelmeknek. *„Guba a gubához, suba a subához, föld a földhöz házasodik”*- volt a mondás. A fiatalok szorgalma, induló szép közös életük kezdeti apró örömei a szülők haragját is megnyihette, s a sógornő lakodalmán megtörtént a megbékélés. A rokonság befogadta a talpraesett, jóképű, szorgalmas vót. A fiatal házások előbb leányvári albérletben laktak, majd a Vasút utcai telket megvásárolva ők is építkezni kezdtek.

A ház felépült, de kezdetben csak egy konyhai részen volt lakható. Az építkezés Józsi bácsiéknál is családi, rokoni segítséggel folyt. Az OTP kölcsön és a munkahelyi segítség is kellett. A kőbányában dolgozó emberek építkezéskor 16 m³ ingyenes követ kaptak a házalap elkészítéséhez. A megbékélt após is szorgalmasan segített a házépítésnél, a fiatal feleség Erzsike keverte a betont, hordta a követ, és a téglát. Többnyire így épültek a Vasút utcai házak, az „új honfoglalók” takaros portái.

Józsi bácsi a szénbánya után a kőbányát választotta, ahol a munka nem lett könnyebb, csak a levegő lett jobb. 1954-ben a Pest megyei Kőbánya

Nyitott oldal

Vállalat szárazági kőbányájában 18 társával együtt rakták csillékbe a követ, és szállították a három körkemencébe a mészégetés alapanyagaként. Innen ismerőse, Kislaki Kálmán bányamester hívta a Pestvidéki Kőbánya Vállalat somlyóhegyi kőbányájába, ahol nyugdíjas koráig dolgozott. A kőbányában mindig nehéz volt a munka. Nyáron sokszor 50 fokos hőségben, télen dermesztő hidegben dolgoztak. Kézimunkával havi 1500 tonna követ termeltek. 12,5 mázsa volt egy bányacsille kő, amelyből 30 csillét rakott meg naponta Józsi bácsi, utána Hegyi Vilmos napi 20 csillével követte, az átlag brigádtag 15 csilléig bírta. Egy csille megrakásáért 5,50 Ft-ot fizettek. Abban az időben ez még jó fizetést biztosított. 16-an dolgoztak a bányában. Akikkel Józsi bácsi kezdte már sokan a temetőben, vannak, de a falunknak végzett sok-sok munkájuk megérdemli, hogy név szerint is felsoroljuk őket. Vadász János, Pléli András, Hegyi Vilmos, Nagy Imre, Jankovics László és István, Horváth Mátyás, idős Tóth János, Hermann Ferenc, Csobán

Ferenc, Turoczi István, Izeli Margit, Hutera Imréné, Virág András, Ari Sándor, Zsolnai József, és Krausz Pál. Volt sziklafigyelők, vízfordók, robbantómesteri beosztás. A csillék siklón jöttek le a hegyről, és dömperrel később, Csepel teherautók szállították a Bécsi úti telepre a kitermelt követ. „Egy-egy

robbantáskor 30-40 kg paxitot (robbanóanyag) is elhasználtunk”. A lerobbantott nagy tömböket nagy kalapácsokkal verték szét, hogy rakható, szállítható legyen a kő. Józsi bácsi munkabírása, szakértelme bátorságával párosult. Egy téli robbantáskor az összefagyott kötőmbök nem omlottak le, s kötélen lógva próbálta megindítani az egyik kötőmböt. Társai segítségével menekült meg, de a fejére hulló kődaraboktól nagy mérvű halláskárosodása lett. A hatvanas-hetvenes évek-

ben, Kovács Jenő üzemvezetősége időszakában jelentős gépesítésekre, újításokra került sor. Az osztrák böchler gépekkel fűrték a sziklát, s egy-egy robbantásra 12-13 mázsa lőszert is elhasználtak. Kalapács helyett batározó gép („kopogtató gép”) véste szét a nagyobb sziklatömböket, s megjelent a lánctalpas kanalas, rakodógép is. Havonta 6-7 ezer tonna követ termeltek. Naponta 10-12 vagon kőörlemény került kiszállításra az ország különböző feldolgozó üzemibe (házgyárok). 120 ember dolgozott ekkor az üzemben. Turoczi István lőmester nyugdíjba vonulása után Józsi bácsi letette a lőmesteri vizsgát és ő végezte felelősségteljesen e fontos munkát. Később ő lett a kőbánya vezetője. Apja intelmeit megtartva nem volt részrehajló, munkatársaihoz szigorú, de emberséges volt. Munkáját értékelték, véleményére figyeltek. Munkatársai 1972-ben az üzem szakszervezeti titkárának választották. Az irodai munkát, az értekezleteket nem szerette az emberek között, érezte jól magát. Magánéletében, munkájában mindig jó példát mutatott

munkatársainak. Mikor munkája elismeréséről kérdezem szerényen mondja, hogy 22-szer lett „Kiváló Dolgozó” hatszor lett brigádja a „Vállalat Kiváló Brigádja”, s fényképeit nézegetve megtalálom a parlament kupolatermében készült felvételt, melyen 1972 májusában az Elnöki Tanács el-

nökhelyettese Kisházi Ödön adja át részére a „Munka Érdemrend Ezüst Fokozata” kitüntetést. Ma, amikor a „politikai elit” posztkommunistázik és panelprolizik e tényről is pejoratívan, nyilatkoznak, de itt a kétkezi munkásember teljesítményéről van szó, s a mai ítések éppen ezeknek a munkásembereknek az áldozatvállalásaként tanulhattak, juthattak többre, mint szüleik, nagyszüleik. Ma is időszerű a vasutas igazság több gőz kellene a kerekre, mint a sípra, akkor a vonat gyorsabban haladna.

Nyitott oldal

Józsi bácsi munkája nem lenne teljes, ha nem szólnánk híres brigádjáról, akinek tagjaival munkasikereit elérte. Külön írás tárgya is lehetne az a sok-sok munka, amit ez a lelkes csapat a falu érdekében vállalt. Szinte nincs olyan terület, ahol munkájukkal ne találkoznánk.

Sokan emlékeznek még rá, hogy egy-egy kiadós eső után a Bécsi út és a Kálvária út találkozásánál nem lehetett a járdán és a Bécsi úton a vastag agyagos iszaptól járni. Az utat vasúti talpfákkal burkolták, és véglegesen megoldódott ez az évente többször előforduló gond. Árpási András a Hazafias Népfront akkori elnöke is részt vett a nehéz munkában, és aztán a dorogi bányagépgyártól hozott targoncával segítette a brigádot, hogy befejezze az útépitést. Az esőzések utána vízmosások eltüntetése a mélyútnál már szinte munkájuk állandó részévé vált. Az intézményeket sorolva az iskola, óvoda, orvosi rendelő, sportöltöző, kultúrotthon, ahol ingyen végeztek nehéz és sok pénzt megtakarító munkát.

A kis iskola konyhai részlegének építése, az óvoda kertjének kerítése, udvari játékaiknak elhelyezése mind az ő önzetlen munkájuk révén valósult meg. Az óvoda teljes külső falazatának javítását, festését Horváth Mátyás és Hermann Ferenc brigádtagok végezték. (Akkor még az óvoda a régi Kreidl féle kocsmá épületében volt.) A kb. 150 m hosszú, és 2 m magas óvoda kerti kerítés nehéz betonpaneljeit egy vasárnap emelte helyére a teljes brigád tagsága. A kultúrotthon építés teljes segédmunkáját a brigád végezte. Hat méteres vasúti síneken kézzel húzták fel, a betonfödém vasbetongerendáit. A födémtálcák elhelyezése Nagy Imre, idős Csobán Ferenc, és Józsi bácsi feladata volt, mert a „tálca-berakás” veszélyes munka volt. Az orvosi rendelő teljes építkezésének segédmunkáját vállalták. Volt hogy a brigádból egyszerre négyen is szabadságot vettek a munkákhoz. A ravatalozó teljes segédmunkáját is ők végezték, itt is szabadságot vettek a brigádtagok. A ravatalozó előtti betonozás is az ő munkájuk volt. A közösségi munkákon kívül egymásnak is segítettek, saját és gyermekeik házáinak építésében. A bánya és közüzem szállításokkal kövel, homokkal, cementtel segített a munkákban.

Kik voltak ők? Balogh Lajos, Nagy Imre, Neubauer András és István, Hegyi Vilmos, Jankovics

István és László, Virágh András, Horváth Mátyás, idős Csobán Ferenc, Hermann Ferenc, Kato Antal, Bor Lajos, idős Tóth János és természetesen Józsi bácsi.

Köszönet érte azok nevében is, akik talán személy szerint nem is ismerték őket. Amikor a község vezetői a legjobb közösségi teljesítményeket értékelik, sok döntést megkönnyítene, ha ezeknek az embereknek a munkájára is gondolnának. Ők már egyre kevesebben vannak, és annak idején sokat tettek azért, hogy községünk mai viszonylagos komfortja kialakuljon. Az egyik ilyen „értékelésen” az az ízléstelenség is megfogalmazódott, hogy jó-jó, de az még rendszerváltozás előtt történt. Mintha csak onnan kezdődne az időszámítás! Mit privatizált a „rendszerváltó elit”? Amit a rendszerváltás előtt - a háborús pusztítás után - nélkülözések közepette épített az ország népe. És hogyan privatizált? A legkevesebb annak jutott, aki a legtöbbet dolgozott!

Józsi bácsi éppen a rendszerváltás évében ment nyugdíjba. Azóta családja körében, fogyatkozó, egészségben végzi házkörűli munkáját, gondozza a szőlőjét, kezeli saját termelésű minőségi vörösbort. Már fáradékony, az izmos birkózó már csípőprotézissel sétabot használatára kényszerül. Gyermekei, menyé, és neje, unokái, és szeretett dédunokája is szinte napi látogatói. Felesége a tágas korszerű konyhában készíti a gyerekek kedvenc süteményeit, ételeit, segít a gyermekgondozásban, virágait ápolgatja. Józsi bácsi és felesége társaságában töltött idő mindig igazolja, hogy békeségben és szeretetben élnek egymással, gyermekeikkel, és szeretteikkel. Józsi bácsi csak dolgozott, nem volt nagyravágyó, önző, mértéktelen csak – Petőfi szép gondolatával – „használni, és nem ragyogni akart”. Gyermekei közéleti munkájában tovább él az ő örökös köziránti szorgalma és emberszeretete. Nehéz, de szép élet jutott Neki.

Köszönjük Józsi bácsi, amit sok-sok munkáddal közösségünkért, falunkért tettél! Kívánjuk, hogy még sokáig erőben és egészségben érezd mindnyájunk szeretetét, megbecsülését!

Dr. Szakmár János

Közlemények

Gyógyszertár: Dr. Révay Patika Pharma Bt.
Bécsi út 31/a , tel.:487-099
Nyitva tartás: H-P:8:30-11:30-ig

Magyar Posta Zrt: Erzsébet u. 139.
tel.:487-266.
Postai küldemény: 8-12;12:30-15:30
Ebédzünet:12-12:30 h Pénztár12:30-15 h

Óvoda: Erzsébet u. 48. 487-290

Általános Iskola: Erzsébet u. 92. tel.:507-790

Római Katolikus Plébánia: Erzsébet u.127.
tel.: 509-960

Dorogi Rendőrkapitányság: 2510 Bécsi út 40.
tel.: 512-777, 107

Mentőszolgálat: Dorog, Széchenyi ltp. 5. tel.:431-004, 104

Tűzoltóság: Cím: Esztergom Baross G. út 30. tel.:
411-011, 500-205, 500-206, 105

ÁNTSZ: Cím: 2510 Dorog, Bécsi u. 9.
tel/fax: 33/ 331-080.
Ügyfélfogadás: H-Cs: 8h-16:30-ig, P: 8h-14h-ig.

Vízmű ÉDV Rt.: 2510 Dorog, Esztergomi út 42.
Tel.: 33/502-715; 33/502-705 Fax.: 33/502-716
Ügyfélfogadás: H: 8.00-18.00-ig K-P: 8.00-15.00-ig
Diszpécser szolgálat-hibajelentés: 33/502-715

Anyakönyvi hírek

Megszületett:

Hirsch Fruzsina és Hanzelik Gábor fia Péter
(2006. december 11.)
Gurály Enikő és Weisenburger Csaba lánya Anna
(2007. április 28.)
Hargitai Szilvia és Harmath Tamás lánya Csenge
(2007. május 11.)

Házasságot kötött:

Ulrich Erika és Lunczer Károly (2007. május 12.)
Böjti Veronika és Huszka János (2007. május 26.)

Elhunyt:

Rác István Erzsébet u. 151. (2007. május 8.)

Születésnapjukat ünneplik:

Sok boldogságot és jó egészséget kívánunk
júniusban született polgártársainknak. Külön
gratulálunk a szép kerek évfordulóhoz:

Gerstner Károlyné (80) Kálvária utca 107.
Molnár Lajos (70) Erzsébet utca 78.
Nagy Józsefné (70) Vasút utca 11.
Alekszi Vincéné (60) Beloiannis utca 2.

Legyen köztünk kapcsolat!

Internet Honlapkészítés
Biztonságtechnika Számítógépszerviz

Tel.: (30) 466-3340, (30) 466-3339

E-mail: info@lcck.eu

www.lcck.eu

FIZETETT HIRDETÉS

*Jól tudom: a fényt a szemem itta, a dalt a
fülem fogta, a simogatást a kezem érezte,
szép utakon a lábam vitt, és a gondolatok a
fejemben születtek, mint az ég távoli villó-
dzása, de mindezt a szívem gyűjtötte össze,
és belőle lett minden, ami Szeretet.*

Fekete István

Szeretnénk köszönetet mondani min-
dazoknak, akik szeretett családtagunkat,
Zsolnay Istvánt elkísérték utolsó útjára, és
sírjára az emlékezés virágait helyezték.

A gyászoló család

... Impresszum ...

Leányvári Újság – Leinwarter Zeitung · Leányvár község lapja ·
Megjelenik minden hónap 15-én · Lapzártá: minden hónap elsején
· Kiadja: Leányvár község Polgármesteri Hivatala · Sokszorosítás:
FÉBÉ Kht. · Megjelenik 650 példányban · Főszerkesztő:
Domavári Zsanett · Szerkesztők: Madar Veronika, Fűr Dávid ·
Hirdetésfelvétel a Polgármesteri Hivatalban · Hirdetések árai: egy
oldal 24.000 Ft + Áfa, fél oldal 12.000 Ft + Áfa, negyed oldal
6.000 Ft + Áfa. · Lakossági apróhirdetések közzététele ingyenes. ·
Elérhetőség: leanyvarkepujsag@freemail.hu · Észrevételeiket,
kérdéseket a Polgármesteri Hivatalban elhelyezett gyűjtőládan
keresztül juttathatják el a szerkesztőségnek.